

RhetoricaScandinavica

Vol 29 / 2025

Tidskrift för skandinavisk retorikforskning
Nr. 90 – 2025

Carsten Madsen (Aarhus Universitet), Hanne Roer
(Københavns Universitet) og Marie Lund (Aarhus Univer-
sitet).

Replik

Replik til Orla Vigsø: "Ny version af en moderne klassiker", *Rhetorica Scandinavica* 88, 2024, s. viii-xi.

Orla Vigsøs anmeldelse af *Retorikkens aktualitet* (4. udgave 2023) indeholder både ris og ros, og vi er glade for begge dele. Velfunderet kritik og velargumenteret faglig uenighed er vigtige ingredienser i en fortsat faglig udvikling af både faget og den enkelte forsker.

Når vi alligevel griber til pennen, er det fordi, at anmeldelsen er sjusket på et niveau, hvor den kan vildlede læseren. Først og fremmest bliver man i tvivl om, hvor grundigt anmelderen har læst bogen. Indledningskapitlet indeholder en *partitio* (s. 14-15), hvor vi introducerer *kapitlets* opbygning. Vigsø opfatter fejlagtigt denne passage som en introduktion af *bogens* opbygning, en misforståelse, han kultiverer med udsagn om dårlig korrekturlæsning og en mistanke om, at redaktørerne ikke har været rigtig vågne. En (grundigere) læsning af indledningskapitlet havde hurtigt opklaret misforståelsen.

Et gennemgående tema i anmeldelsen er, at *Retorikkens aktualitet* hellere skulle have været en hel anden bog opbygget om undersøgende spørgsmål, ja faktisk en del af en trilogi, og anmelderen synes svært optaget af at pitche denne idé om en 'Principia Rhetoricae'. Vigsøs strukturalistiske fortid fornægter sig ikke, og som en anden *Doctor Quadratus* (Ecos allusion til Greimas i *Rosens Navn*) er han forelsket i ideen om tekstlige grundpincipper. Vi synes, at Vigsøs bogidé er god og håber, at han vil føre den ud i livet, men vi anbefaler samtidig, at hans kommende arbejde vil være bygget på solidere akademisk håndværk, end det er tilfældet med anmeldelsen.

En anden af Vigsøs anker er, at omskrivningen af de kapitler, som er gengangere fra tidligere udgaver, mest handler om at føre teksten ajour med årstal og nye litteraturhenvisninger. Det gælder ganske vist flere artikler, men langt fra alle. Her burde Vigsø nok have opdaget, at flere kapitler fremstår helt nye (kapitel 2, "For-

tolkning og vurdering i retorisk kritik”; Kapitel 11, ”Spørgende og begrebsorienteret retorisk kritik”; Kapitel 14, ”Konstitutiv retorik”), mens andre kapitler er omskrevet med nye analyser og helt nye cases (kapitel 7, ”Retorisk stil”; kapitel 13, ”Dramatistisk, pentadisk kritik”). I alle disse kapitler er der spritnye eksempler på dansk retorik, fra danske politikere som Henrik Dahl, Nyrup Rasmussen og Pelle Dragsted til normkritisk pædagogik og Sofie Linde.

Også indledningskapitlet er gennemgribende omskrevet, og havde Vigsø læst det (grundigt), ville han have erfaret at bogen nu som før (første gang i 2006) har til mål at præsentere retorisk kritisk, som den er udviklet ved amerikanske universiteter og siden har bredt sig til europæiske (derfor er Ecos modellæser ikke med, som OV efterspørger). Bogen er rettet mod BA-, og KA-studerende og bygger på den pædagogiske overbevisning, at en retorisk kritik – i lighed med en litterær tekst-analyse – bedst læres gennem *imitatio*. Derfor er hvert kapitel en præsentation af et teorifelt inden for faget retorisk kritik efterfulgt af en retorisk kritik til inspiration for vores studerende. Vi tror, at det er den måde, hvorpå de bedst kan lære at læse, hvad der faktisk står i en tekst – og ikke fortabe sig i spekulationer om, hvad der kunne have stået!